1. IDENTIFICATIE VAN DE STOF OF HET MENGSEL EN VAN DE ONDERNEMING

Verkoopnaam : **70000-00031 Inkt, zwart**

Aanbevolen toepassing(en) : **Industrieel gebruik: inkt voor gebruik in continue inkjet printen operaties (CIJ-printers)**

Producent / leverancier : **Paul Leibinger GmbH & Co. KG**
Daimlerstr. 14
78532 Tuttlingen
Germany
Phone: +49 7461 92 86-0 Fax: +49 7461 92 86-199
www.leibinger-group.com

Telefoonnummer voor noodgevallen

In geval van nood informatie : +44 (0) 1235 239 670 (24h service)

2. IDENTIFICATIE VAN DE GEVAREN

2.1. Indeling van de stof of het mengsel
Dit product is gevaarlijk in de zin van de verordening (EG) Nr. 1272/2008

Indeling - (EG) Nr. 1272/2008 [CLP/GHS]

Flam. Liq. 2	Ontvlambare vloeistoffen, gevarencategorie 2
Eye Irrit. 2	Oogirritatie, gevarencategorie 2
STOT SE 3	Specifieke doelorgaantoxiciteit (eenmalige blootstelling), gevarencategorie 3
Aquatic Chron. 3	Gevaar voor het aquatisch milieu: chronisch gevaar voor het aquatisch milieu, categorie 3

2.2. Etiketteringselementen
Etikettering - (EG) Nr. 1272/2008 [CLP/GHS]
Gevarenaanduidingen:

Signaalwoord: Gevaar

H-zinnen:
H225 Licht ontvlambare vloeistof en damp.
H319 Veroorzaakt ernstige oogirritatie.
H336 Kan slaperigheid of duizeligheid veroorzaken.
H412 Schadelijk voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen.
EUH066 Herhaalde blootstelling kan een droge of een gebarsten huid veroorzaken.

P-zinnen:
P210 Verwijderd houden van warmte/vonken/open vuur/hete oppervlakken. — Niet roken.
P261 Inademing van stof/rook/gas/nevel/damp/spuitnevel vermijden.
P273 Voorkom lozing in het milieu.
P305+P351+P338 BIJ CONTACT MET DE OGEN: voorzichtig afspoelen met water gedurende een aantal minuten; contactlenzen verwijderen, indien mogelijk; blijven spoelen.
P403+P233 Op een goed geventileerde plaats bewaren. In goed gesloten verpakking bewaren.

Gevaarbepalende componenten voor de etikettering:
Butanon

2.3. Andere gevaren
Resultaten van PBT- en vPvB-beoordeling
- PBT: Niet van toepassing
- vPvB: Niet van toepassing

3. SAMENSTELLING EN INFORMATIE OVER DE BESTANDDELEN

3.1. Stoffen
niet van toepassing. Dit product is een mengsel conform VO (EG) 1272/2008

3.2. Mengsels
Algemene chemische karakterisering:
Mengsel(s) op basis van organische oplosmiddelen, harsen, cellulosenitraat en kleurstoffen

Gevaarlijke bestanddelen

Stfnaam		
CAS-Nr.	**EG-Nr.**	**REACH-Nr.**
Gevarenaanduiding	**R-zinnen**	**Aandeel gew.- %**
Gevarenklasse	**H-zinnen**	**Symbol**

Butanone		
78-93-3	201-159-0	01-2119457290-43-000
Xi, F, GHS02, GHS07	11-36-66-67	70-80
Flam. Liq.2, Eye Irrit.2, STOT SE3	225,319,336,EUH066	

C.I Solvent Black 29		
117527-94-3	403-720-7	01-2119848161-43-000
N, GHS09	51/53	5-10
Aquat. Chron. 2	411	

Nitrocellulosen		
9004-70-0	-	
E, GHS01	3	5 - 10
Expl. 1.1	201	

De volledige tekst van de R / H-zinnen wordt getoond in paragraaf 16.

4. EERSTEHULPMAATREGELEN

4.1. Beschrijving van de eerstehulpmaatregelen
Bij contact met de ogen: Grondig uitspoelen met water en een arts raadplegen.
Bij contact met de huid: Met water en zeep afspoelen; geen oplosmiddel gebruiken.
Bij inademen: Frisse lucht toevoeren, bij aanhoudende klachten een arts bezoeken.
Bij inslikken: Mond uitspoelen met water en een arts bezoeken.

4.2. Belangrijkste acute en uitgestelde symptomen en effecten
Irriterend voor huid, ogen en ademhalingsorganen, hoofdpijn, sufheid, misselijkheid, duizeligheid, evenwichtsstoornissen, narcose, bewusteloosheid.

4.3. Vermelding van de vereiste onmiddellijke medische verzorging en speciale behandeling
Er is geen informatie beschikbaar.

5. BRANDBESTRIJDINGSMAATREGELEN

5.1. Blusmiddelen

Geschikte blusmiddelen:	Poeder, kooldioxide, water in sproeistraal, schuim bij branden in de omgeving
Ongeschikte blusmiddelen:	Water in een volle straal

5.2. Speciale gevaren die door de stof of het mengsel worden veroorzaakt
Vorming explosieve damp-/luchtmengsels mogelijk.
Bij onvolledige verbranding kan koolmonoxide CO ontstaan.
Dampen zijn zwaarder dan lucht en verspreiden zich op de bodem.
Ontvlammen over grotere afstand mogelijk.
Bij een brand kan vrijkomen: Organische ontledingsproducten

5.3. Advies voor brandweerlieden
Omgevingsonafhankelijk ademhalingsapparaat dragen. Volledig beschermende kleding dragen.

6. MAATREGELEN BIJ HET ACCIDENTEEL VRIJKOMEN VAN DE STOF OF HET MENGSEL

6.1. Persoonlijke voorzorgsmaatregelen, beschermde uitrusting en noodprocedures
Beschermende uitrusting dragen.
Onbeschermde personen uit de buurt houden.
Open vuur doven.
Ontstekingsbronnen verwijderen. Niet roken. Vonken vermijden.
Contact met huid, ogen en kleding vermijden.
Damp niet inademen.
Getroffen ruimten grondig luchten.
Voorzorgsmaatregelen nemen tegen elektrostatische oplading.
Er bestaat explosiegevaar.

6.2. Milieuvoorzorgsmaatregelen
Niet terecht laten komen in de riolering/oppervlaktewater/grondwater.
Bij vrijkomen van grotere hoeveelheden verantwoordelijke autoriteiten informeren.
Bij contact met open water of riolering verantwoordelijke autoriteiten op de hoogte brengen.

6.3. Insluitings- en reinigingsmethoden en -materiaal
Met vloeistofbindend materiaal (zand, kiezelgoer, zuurbinder, universeelbinder, zaagsel) opnemen.
Werkruimte goed ventileren.
Verontreinigd materiaal als afval verwijderen conform punt 13.

6.4. Verwijzing naar andere rubrieken
Informatie over veilige hantering zie hoofdstuk 7.
Informatie over persoonlijke beschermingsmiddelen zie hoofdstuk 8.
Informatie over verwijdering als afval zie hoofdstuk 13.

7. HANTERING EN OPSLAG

7.1. Voorzorgsmaatregelen voor het veilig hanteren van de stof of het mengsel
In goed gesloten verpakking bewaren.
Pas gebruiken nadat u alle veiligheidsvoorschriften gelezen en begrepen heeft
Zorgen voor goede ventilatie/afzuiging op de werkplek.

Instructies over brand- en explosiebeveiliging:
Voorzorgsmaatregelen treffen tegen ontladingen van statische elektriciteit. Verwijderd houden van warmte/vonken/open vuur/hete oppervlakken. — Niet roken.
Uitsluitend vonkvrij gereedschap gebruiken.

7.2. Voorwaarden voor een veilige opslag, met inbegrip van incompatibele producten
Opslag:
Verwijderd houden van direct zonlicht of andere warmte- en ontstekingsbronnen.
Niet in open, ongeëtiketteerde of verkeerd geëtiketteerde verpakkingen bewaren.
Wet- en regelgeving in acht nemen over opslag en gebruik van stoffen die gevaarlijk zijn voor water.

Informatie over het samen opslaan van stoffen.
Niet samen met oxiderende en zelfontbrandende stoffen en met licht ontvlambare vaste stoffen bewaren.

Overige informatie over opslagomstandigheden:
Voorschriften / technische regels over het opslaan van brandbare vloeistoffen in acht nemen.

Opslagklasse:
LGK 3, Ontvlambare vloeistoffen (TRGS 510, Bewaren van gevaarlijke stoffen in verplaatsbare verpakkingen)

7.3. Specifiek eindgebruik
Inkt voor gebruik in continue inkjet printen operaties

8. MAATREGELEN TER BEHEERSING VAN BLOOTSTELLING / PERSOONLIJKE BESCHERMING

8.1. Controleparameters
8.1.1. Grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling en/of biologische grenswaarden
Arbeitsplatzgrenzwerte (AGW) Duitsland

Stofnaam	CAS Nr.	Aard	[ml/m³]	Jaar	Land
Butanon	78-93-3	AGW	200	2006	EU

8.1.2.DNEL- en PNEC- waarden
Er zijn geen DNEL- en PNEC-waarden beschikbaar.

8.1.3. Control-Banding (bijv. ILO, EMKG)
Er zijn geen gegevens beschikbaar over COSHH-Essentials of het EMKG-model van de BAuA.

8.2. Maatregelen ter beheersing van blootstelling

8.2.1. Passende technische maatregelen
Alleen voor gebruik in inkjetprinters.

8.2.2. Individuele beschermingsmaatregelen, zoals persoonlijke beschermingsmiddelen
Algemene beschermings- en hygiënemaatregelen:
Voor de pauzes en bij beëindiging werkzaamheden de handen wassen.
Verwijderd houden van dranken, voedingsmiddelen en diervoeding.
Bescherming van de ademhalingswegen:
Bij ontoereikende ventilatie/afzuiging ademhalingsbescherming vereist.
Bij kortdurende of weinig belasting ademfilterapparaat gebruiken.
Aanbevolen filterapparaat voor kortdurend gebruik: Filter A2
Bescherming van de handen:
Keuze van het handschoenmateriaal met inachtneming van de doorbraaktijden.
De keuze van een geschikte handschoen is niet alleen afhankelijk van het materiaal, maar ook van andere kwaliteitskenmerken en verschilt per fabrikant.
Aanbevolen handschoenmateriaal: butyl, dikte: > 0,5 mm# Doorbraaktijd: >= 60 min
Bescherming van de ogen:
Oogbescherming dragen.
Nauwsluitende veiligheidsbril
Bescherming van het lichaam:
Persoonlijke beschermingsmiddelen dienen gekozen te worden op basis van werkzaamheden en mogelijke effecten.

9. FYSISCHE EN CHEMISCHE EIGENSCHAPPEN

9.1. Informatie over fysische en chemische basiseigenschappen

Uiterlijk	Kleur	Reuk
Vloeibaar	zwart	ketoonachtig

Belangrijke informatie met betrekking tot de gezondheid, de veiligheid en het milieu

Kookbegin	> 80 °C
Dichtheid	0,9g/cm³
Dampdruk	< 105 hPa
pH-waarde	Er is geen informatie beschikbaar
Vlampunt	-7,6 °C
Ontbrandingstemperatuur	505 °C
Onderste explosiegrens	1,8 Vol-%
Bovenste explosiegrens	11,5 Vol-%
Oplosbaarheid in water	gedeeltelijk oplosb.
Viscositeit	6,3-7,0 mPas
VOC-vluchtige organische verbindingen:	75 Gwe.-%
VOC-vluchtige organische verbindingen:	601 g/l

9.2. Overige informatie
Explosiegrenswaarden, dampdruk en ontbrandingstemperatuur hebben betrekking op de oplosmiddelen die het product bevat.
.

10. STABILITEIT EN REACTIVITEIT

10.1. Reactiviteit
Geen overige relevante informatie beschikbaar.

10.2. Chemische stabiliteit
Te vermijden: Warmte vlammen vonken Thermische ontleding: Bij het bedoelde gebruik niet te verwachten.

10.3. Mogelijke gevaarlijke reacties
Gevaarlijke reacties: Met sterk oxiderend werkende stoffen

10.4. Te vermijden omstandigheden
Geen overige relevante informatie beschikbaar.

10.5. Chemisch op elkaar inwerkende materialen
Geen overige relevante informatie beschikbaar.

10.6. Gevaarlijke ontledingsproducten
Gevaarlijke ontledingsproducten: Koolmonoxide, kooldioxide bij brand

11. TOXICOLOGISCHE INFORMATIE

11.1. Informatie over toxicologische effecten
Primaire irriterende werking op de huid:
- Vaker of langduriger huidcontact kan de huid ontvetten en uitdrogen, wat kan leiden tot huidklachten en -ontstekingen (dermatitis).

Primaire irritaties van het oog:
- Veroorzaakt oogirritatie.

Sensibilisatie:
- Geen sensibilisatie bekend.

Subacute tot chronische toxiciteit:
- Bij chronische invloed is leverschade mogelijk

Aanvullende toxicologische opmerkingen:
- Hoge concentraties kunnen vermoeidheid en duizeligheid evenals hoofdpijn veroorzaken.
- Langdurig of herhaald contact kan de huid ontvetten en leiden tot huidontsteking (dermatitis).
- Lever- en nierschade is mogelijk.

Inademen:
- Inhalatie van de damp kan irritatie van de luchtwegen veroorzaken.

Inslikken:
- Inslikken kan irritatie veroorzaken

12. ECOLOGISCHE INFORMATIE

12.1. Toxiciteit
Aquatische toxiciteit: Er zijn geen meetgegevens beschikbaar

12.2. Persistentie en afbreekbaarheid
Er zijn geen meetgegevens beschikbaar

12.3. Bioaccumulatie
Er zijn geen meetgegevens beschikbaar

12.4. Mobiliteit in de bodem
Geen overige relevante informatie beschikbaar. Overige ecologische informatie: Geen overige informatie beschikbaar. Algemene informatie: Niet in de ondergrond / bodem laten komen.

12.5. Resultaten van PBT- en vPvB-beoordeling
- PBT: Niet van toepassing - vPvB: Niet van toepassing

12.6. Andere schadelijke effecten
Geen overige relevante informatie beschikbaar.

13. INSTRUCTIES VOOR VERWIJDERING

De volgende informatie heeft betrekking op het product in onveranderde toestand, en niet op verder verwerkte producten. Bij het mengen met andere producten kunnen andere wijzen voor het afvoeren als afval vereist zijn; vraag bij twijfel de leverancier van het product of de lokale autoriteiten om advies.

Aanbeveling voor verwijdering
Mag niet bij het huishoudelijk afval afgevoerd worden. Niet terecht laten komen in de riolering. Met inachtneming van de plaatselijke wettelijke voorschriften naar een locatie voor behandeling van speciaal afval brengen.

Afvalcodenummer:
De afvalcodenummers zijn sinds 1-1-1999 niet alleen productgerelateerd, maar vooral toepassingsgerelateerd. Die voor de toepassing geldende afvalcode is te vinden in de Europese afvalstoffenlijst.

Aanbevolen afvalcodenummer:
Aanbevolen afvalcode: 08 01 11, afval van verf en lak dat organische oplosmiddelen of andere gevaarlijke stoffen bevat.

Ongereinigde verpakkingen:
Verwijdering als afval conform de geldende wet- en regelgeving.

Aanbeveling voor lege verpakkingen
Overige vaten: volledig leegmaken en schoongemaakt aan een reconditionerings- of opwerkingsbedrijf overdragen. Pas op: Voorwerpen in vaten kunnen een explosiegevaar vormen. Niet gereinigde vaten niet kapot snijden, doorboren of lassen.

14. INFORMATIE MET BETREKKING TOT HET VERVOER

	ADR/RID	IMDG	IATA-DGR
14.1. VN-nummer	1210	1210	1210
14.2. Juiste ladingnaam overeenkomstig de modelreglementen van de VN	DRUCKINNKT (butanon)	PRINTING INK (butanon)	PRINTING INK (butanon)
14.3.Transportgevaren-klasse(n)	3	3	3
14.4. Verpakkingsgroep	II	II	II
14.5. Milieugevaren	Nee	Nee	Nee

14.6. Bijzondere voorzorgen voor de gebruiker
Er is geen informatie beschikbaar.

14.7. Vervoer in bulk overeenkomstig bijlage II bij MARPOL 73/78 en de IBC-code
Er is geen informatie beschikbaar.

Landtransport ADR/RID
Gevarenlabel(s) 3
code tunnelbeperking D/E
Speciale voorschriften 640D
Classificeringscode F1

Verdere informatie over het transport
Regeling voor ontheffing bij kleine hoeveelheden in acht nemen.

15. WETTELIJK VERPLICHTE INFORMATIE

15.1. Specifieke veiligheids-, gezondheids- en milieureglementen en -wetgeving voor de stof of het mengsel

Nationale voorschriften (Duitsland):
- Störfallverordnung (storingsverordening): Stofgroep 7 (licht ontvlambare vloeistoffen); drempelhoeveelheden in acht nemen.
- Classificatie volgens Betriebssicherheitsverordnung (BetrSichV, verordening bedrijfsveiligheid): Licht ontvlambaar
- Technische Anleitung Luft (technische richtlijn lucht): Er zijn geen meetgegevens beschikbaar

Watergevarenklasse (Duitsland): 2 - Gevaarlijk voor water (eigen indeling)

REACH (EC) 1907/2006: De belangrijke componenten zijn vooraf geregistreerd, vrijgesteld of voldoen op andere wijze.

15.2. Chemischeveiligheidsbeoordeling
Een chemischeveiligheidsbeoordeling is niet uitgevoerd.

16. OVERIGE INFORMATIE

Aanbevolen gebruik en beperkingen
Bestaande nationale en plaatselijke wetgeving met betrekking tot chemicaliën dient te worden nageleefd.

Abbreviations and acronyms:
n.v.t.: niet van toepassing
n.b.: niet bepaald
RID: Règlement international concernant le transport des marchandises dangereuses par chemin de fer (Regulations Concerning the International Transport of Dangerous Goods by Rail)
ICAO: International Civil Aviation Organization
LEV: Local Exhaust Ventilation
RPE: Respiratory Protective Equipment
RCR: Risk Characterisation Ratio (RCR= PEC/PNEC)
ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods
IATA: International Air Transport Association
GHS: Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals
CLP: Classification, Labelling and Packaging (Regulation (EC) No. 1272/2008)
CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)
EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances
TRGS: Technische Regeln für Gefahrstoffe (Technical Rules for Dangerous Substances, BAuA, Germany)
DNEL: Derived No-Effect Level (REACH)
LC50: Lethal concentration, 50 percent
LD50: Lethal dose, 50 percent

Voluit geschreven lijst van relevante R-zinnen, gevarenaanduidingen, veiligheidsaanbevelingen en/of voorzorgsmaatregelen die in de rubrieken 2 tot en met 15 genoemd zijn Conform richtlijn 67/548/EWG:
Tekst van de R-zinnen in punt 3:
R11 Licht ontvlambaar.
R36 Irriterend voor de ogen.
R66 Herhaalde blootstelling kan een droge of een gebarsten huid veroorzaken.
R67 Dampen kunnen slaperigheid en duizeligheid veroorzaken.
R3 Ernstig ontploffingsgevaar door schok, wrijving, vuur of andere ontstekingsoorzaken.
R51/53 Vergiftig voor in het water levende organismen; kan in het aquatisch milieu op lange termijn schadelijke effecten veroorzaken.
R20/22 Schadelijk bij inademing en opname door de mond.
R50 Zeer vergiftig voor in het water levende organismen.
R10 Ontvlambaar. R9 Ontploffingsgevaar bij menging met brandbare stoffen.
R22 Schadelijk bij opname door de mond.

Conform verordening (EG) Nr. 1272/2008:
Tekst van de H-zinnen in punt 3:
H225 Licht ontvlambare vloeistof en damp.
H319 Veroorzaakt ernstige oogirritatie.
H336 Kan slaperigheid of duizeligheid veroorzaken.
EUH066 Herhaalde blootstelling kan een droge of een gebarsten huid veroorzaken.
H411 Giftig voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen.
H201 Ontplofbare stof; gevaar voor massa-explosie.

Trainingen voor werknemers
Voor het begin van werkzaamheden en daarna minstens elk jaar dient een training gegeven te worden die betrekking heeft op de werkplek.

De hierboven vermelde informatie is gebaseerd op de huidige stand van onze kennis en is geen garantie van eigenschappen. Bestaande wetten en verordeningen dienen door de gebruiker van onze producten voor eigen verantwoording in acht genomen te worden. De geschiktheid van de producten voor de door de gebruiker geplande toepassingen dient de gebruiker voor eigen verantwoordelijkheid te controleren.